

๕. คำบุพบท คือ คำที่มีหน้าที่เชื่อมคำ หรือกลุ่มคำ เพื่อแสดงความสัมพันธ์กับคำอื่นในประโยค

คำบุพบทแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ



๑. บุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ

เช่น นามกับนาม นามกับสรรพนาม นามกับกริยา สรรพนามกับกริยา
กริยากับวิเศษณ์เพื่อบ่งบอกสถานการณ์ให้ชัดเจน เช่น



บอกความเป็นเจ้าของ

หนังสือเล่มนี้เป็นของฉัน

ของขวัญห่อนี้เขาเตรียมมาสำหรับเธอ



บอกความเกี่ยวข้อง

เขาปลูกต้นมะลิในสวนหลังบ้าน

แม่ถวายเป็นภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

ฉันรักแต่เธอเท่านั้น

พ่อยอมเห็นแก่ลูกเสมอ

ฉันเห็นรถชนเขากับตา

ยายกับตาทำนาบนเขา





บอกจุดหมาย

ครูทำงานหนักเพื่อความสำเร็จของลูกค้าศิษย์
เขาเสียสละเพื่อชาติ





บอกเวลา

เราเคยพบกันเมื่อ ๓ ปีที่แล้ว
ผมมารอคูณตั้งแต่เช้า





บอกสถานที่

เราจะมาเรียนที่โรงเรียนหอวัง
ต้นตระกูลของฉันมาจากชั่วเถา





บอกความเปรียบเทียบ

เธอสวยเหมือนแม่

เขาสูงกว่าน้อง



๒. บุพพทที่ไม่แสดงความสัมพันธ์กับบทอื่น ส่วนมากจะอยู่
ต้นประโยค ใช้เป็นคำร้องเรียก หรือทักทาย เช่น ดุกร ดุรา ดูก่อน
ข้าแต่ ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนาม
(ปัจจุบันไม่มีใครนิยมใช้แล้ว) เช่น



ดูกร สงฆ์ผู้ทรงศีลวิสุทธิโสภาสดขาดกิเลสสิ้นแดนสงสาร

ดูก่อน ท่านจะไปจริงหรือ

ดูรา สหายทุกท่าน ท่านยินดีทำตามสัญญาหรือไม่

ดูแน่ะ พี่น้องทั้งหลาย ท่านหยุดแล้วหรือยัง

ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพเจ้าทั้งหลายขออนอบน้อมบูชาพระองค์



หน้าที่ของคำบุพบท

- ทำหน้าที่เชื่อมคำนาม เช่น
 เขาไปเชียงใหม่โดยเครื่องบิน
 ชาวไร่ตัดไม้ด้วยขวาน
 ร้านปิดเฉพาะวันอาทิตย์



หน้าที่ของคำบุพบท

๒. ทำหน้าที่เชื่อมคำสรรพนาม เช่น
 เธอจะไปกับฉัน หรือจะไปกับเขา
 หนังสือเล่มนี้เป็นของผมน



หน้าที่ของคำบุพบท

๓. ทำหน้าที่เชื่อมคำกริยา เช่น

เขาเป็นคนเห็นแก่กิน

นักมวยไทยทุกคนเตรียมพร้อมสำหรับชกพู่กัน



หน้าที่ของคำบุพบท

๔. ทำหน้าที่เชื่อมคำวิเศษณ์ เช่น
 ความขัดแย้งจบลงด้วยดี
 โดยมากผมเป็นคนง่ายก่อนเสมอ



ข้อสังเกต

คำบุพบทบางคำสามารถละได้โดยความหมายคงเดิม เช่น

น้ำเป็นน้องของแม่ - น้ำเป็นน้องแม่

แม่ให้อาหารแก่ปลา - แม่ให้อาหารปลา

เขารักเธออย่างมาก - เขารักเธอมาก

ฉันไปเที่ยวที่เชียงใหม่ - ฉันไปเที่ยวเชียงใหม่



ข้อสังเกต คำบุพบท กับ คำวิเศษณ์

ถ้าบุพบทคำใดไม่มีคำนามหรือสรรพนามตามหลัง คำนั้นจะเป็นคำวิเศษณ์ เช่น

บุพบท

ฉันอยู่ในห้อง เขาอยู่นอกห้อง

บ้านเขาอยู่ใกล้โรงพยาบาล

ฉันยืนอยู่ริมน้ำ

หมู่บ้านนี้อยู่ไกลอำเภอ

วิเศษณ์

ฉันอยู่ใน เขาอยู่นอก

บ้านเขาอยู่ใกล้

ฉันยืนอยู่ริม

หมู่บ้านนี้อยู่ไกล

